

ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2024

Βιώσιμες Πόλεις | Πράσινες Γειτονιές

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ	3
Η ΜΑΜΑΓΑΙΑ	5
ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΣΕ ΝΟΥΜΕΡΑ	7
Η ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ	8
ΕΡΓΑ	10
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	39
ΜΝΗΜΟΝΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ	43
ΠΟΥ ΒΡΕΘΗΚΕ Η ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ ΤΟ 2024	45
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ	52
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	54
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ	56

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΧΑΤΖΗΝΑΚΟΣ

Διευθυντής Μαμαγαία

Το 2024 ήταν για τη Μαμαγαία μια χρονιά πυκνή, ουσιαστική και βαθιά πολιτική με την πιο γόνιμη έννοια. Σε μια περίοδο όπου η κλιματική κρίση και οι κοινωνικές ανισότητες γίνονται όλο και πιο ορατές μέσα στην καθημερινότητα της πόλης, προσπαθήσαμε να μεταφράσουμε την ανησυχία και τη γνώση σε πράξεις φροντίδας, μάθησης και συλλογικού σχεδιασμού. Για εμάς, η πόλη δεν είναι απλώς το πλαίσιο όπου κινούμαστε, αλλά η βασική μας υποδομή. Ο δημόσιος χώρος, το πράσινο και το νερό επηρεάζουν άμεσα την υγεία, την ανθεκτικότητα και την ποιότητα ζωής, άρα αποτελούν πεδίο δικαιοσύνης και όχι πολυτέλειας.

Την ίδια στιγμή, βλέπουμε πως πολλές ελληνικές πόλεις παραμένουν δομικά απροετοίμαστες απέναντι στις νέες συνθήκες. Η σκιά και το πράσινο δεν επαρκούν, οι σκληρές επιφάνειες πολλαπλασιάζουν τη θερμική επιβάρυνση, οι υποδομές νερού πιέζονται, και η καθημερινή δυνατότητα παραμονής, παιχνιδιού και συνύπαρξης σε έναν δημόσιο χώρο γίνεται όλο και πιο δύσκολη. Παράλληλα, συχνά οι παρεμβάσεις στον αστικό ιστό αντιμετωπίζονται αποσπασματικά, ως έργα εικόνας ή

στιγμιαίας ανανέωσης, χωρίς συνέχεια στη φροντίδα, στη διαχείριση και στις σχέσεις που χρειάζεται να δημιουργηθούν για να μείνουν ζωντανές στον χρόνο. Σε αυτό το πλαίσιο, ο συμμετοχικός σχεδιασμός δεν είναι για εμάς μια τυπική διαδικασία, αλλά ένα αναγκαίο εργαλείο δημοκρατίας και ανθεκτικότητας. Γιατί μόνο όταν μια κοινότητα εμπλέκεται ουσιαστικά, μπορεί να αναλάβει υπεύθυνα και με διάρκεια στο χρόνο τη φροντίδα των αστικών υποδομών που την αφορούν.

Με αυτή την οπτική, το 2024 συνεχίσαμε να ενισχύουμε το έργο μας στη βιώσιμη (δια)τροφή, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και τον συμμετοχικό σχεδιασμό, διευρύνοντας συνεργασίες με δήμους, σχολεία, οργανισμούς και τοπικές κοινότητες. Σε συνεργασία με τον Δήμο Νεάπολης-Συκεών και τον συνεταιρισμό cob.gr, προχωρήσαμε στη δημιουργία του πρώτου Βρώσιμου Δάσους της Θεσσαλονίκης, μέσα από εκπαιδευτικές δράσεις, επιμορφώσεις, συμμετοχικές διαδικασίες και συλλογική εργασία με τη γειτονιά. Ολοκληρώσαμε τη συνεργασία μας με τον Δήμο Θεσσαλονίκης στο ευρωπαϊκό έργο FOOD TRAILS, σχεδιάζοντας και υλοποιώντας εργαστήρια για μαθητές και σχολικές κοινότητες σε χώρους αστικής γεωργίας και σε σχολεία με φυτεμένα δώματα. Στον Δήμο Θέρμης, δημιουργήσαμε τον πρώτο μας λαχανόκηπο μέσα από τα προγράμματα WONDER που έδωσαν σε παιδιά και εκπαιδευτικούς χώρο να καλλιεργήσουν οικολογική σκέψη και συνεργατική πράξη, ενώ με το Genderyard συνδέσαμε τη βιώσιμη τροφή με τη συζήτηση για την ισότητα και τη συμπερίληψη στις σχολικές αυλές.

Κοιτώντας πίσω, ο απολογισμός αυτός δεν είναι μόνο ένας κατάλογος δράσεων, αλλά μια καταγραφή σχέσεων και εμπιστοσύνης που χτίστηκαν στην πράξη. Στη διάρκεια

της χρονιάς υλοποιήσαμε 7 έργα και 4 υπηρεσίες, αφιερώσαμε 307,5 ώρες σε εκπαιδευτικές και συμμετοχικές διαδικασίες, και συναντηθήκαμε με 36 σχολικές κοινότητες, εκατοντάδες παιδιά, εκπαιδευτικούς, γονείς, πολίτες και εργαζόμενους σε δήμους και οργανισμούς. Κάθε μία από αυτές τις συναντήσεις μάς υπενθύμισε ότι οι πόλεις αλλάζουν όταν δημιουργούνται κοινότητες φροντίδας και όταν η γνώση γίνεται συλλογικό εργαλείο.

Ευχαριστούμε θερμά όσους και όσες συνεργάστηκαν μαζί μας, μας εμπιστεύτηκαν, στήριξαν και συνδιαμόρφωσαν αυτό το έργο. Συνεχίζουμε με την ίδια επιμονή να καλλιεργούμε πράσινες υποδομές και συμμετοχικές διαδικασίες που αντέχουν στον χρόνο, γιατί το μέλλον της πόλης δεν είναι κάτι που απλώς περιμένουμε, αλλά κάτι που χτίζεται καθημερινά, μαζί.

Η ΜΑΜΑΓΑΙΑ

Η Μαμαγαία είναι μια περιβαλλοντική οργάνωση, με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

ΟΡΑΜΑ

Όραμά μας είναι πόλεις πράσινες και βιώσιμες, γειτονιές και κοινότητες δραστήριες και συμμετοχικές και, μέσα σε αυτές, άνθρωποι που νοιάζονται και φροντίζουν για ένα δίκαιο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι στόχοι μας στην οργάνωση είναι να αυξήσουμε και βελτιώσουμε τους πράσινους χώρους στις γειτονιές και πόλεις, να ενισχύσουμε την περιβαλλοντική εκπαίδευση, να προάγουμε νέες μορφές συμμετοχής των πολιτών, να δημιουργήσουμε κοινότητες και δίκτυα συνεργασίας μεταξύ φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεων, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, συλλογικοτήτων και της κοινωνίας των πολιτών.

Στη Μαμαγαία, εμπνεόμαστε από τις αξίες της βιώσιμης ανάπτυξης, της αειφορίας, της δικαιοσύνης, των κοινών, της συμπερίληψης και της αλληλεγγύης.

A.

**Παροχή
Περιβαλλοντικής
Εκπαίδευσης**

Στα πεδία αυτών, οι δράσεις που αναπτύσσουμε είναι οι εξής:

A. εκπαίδευση σε σχολικές κοινότητες για το περιβάλλον και τη συμπερίληψη,

B.

**Δημιουργία &
ενίσχυση
πράσινων
υποδομών σε
σχολεία & γειτονιές**

B. δράσεις αναβάθμισης αστικού πρασίνου (σχολικοί λαχανόκηποι, πρασίνισμα σχολικών αυλών, δημιουργία πράσινων χώρων, αστική γεωργία, βρώσιμο δάσος, διάφορες φυτεύσεις κτλ.),

Γ.

**Ενεργοποίηση &
Συμμετοχή
πολιτών στα κοινά
και Δημιουργία
κοινοτήτων**

Γ. δράσεις ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης πολιτών/κοινοτήτων για το περιβάλλον και τα κοινά, διαμεσολάβηση μεταξύ πολιτών και τοπικής αυτοδιοίκησης, προτάσεις βελτίωσης αστικών πολιτικών.

Η ΜΑΜΑΓΑΙΑ

Για την υλοποίηση των παραπάνω, η Μαμαγαία χρησιμοποιεί μια σειρά από μεθοδολογικά εργαλεία και πρακτικές όπως μεταξύ άλλων:

Περμακουλτούρα

Συμμετοχικός Σχεδιασμός

Σοσιακρατική Κυκλική Μέθοδος

Τέχνες στην εκπαίδευση

Ορισμένα επιστημονικά πεδία/θεωρητικά πλαίσια από τα οποία αντλεί η δράση της Μαμαγαία είναι τα εξής:

Περιβαλλοντική Επιστήμη

Οικοφεμινισμός

Πολιτική θεωρία

Συμμετοχικές διαδικασίες και χωρικός σχεδιασμός

Επιστήμη του Πολίτη

Επιστήμες της Παιδικής Ηλικίας

Ανθρωπογεωγραφία

Επιστήμες του χώρου

Ψυχοπαιδαγωγική

Παράλληλα, η Μαμαγαία έχει έναν **μεγάλο αριθμό εθελοντών** που ακολουθεί τις δράσεις της ομάδας και συνδράμει στην επιτυχημένη ολοκλήρωση των καινοτόμων εγχειρημάτων που αναλαμβάνει.

Η **εμπειρία** που έχει αποκτηθεί από τα μέλη της ομάδας, τόσο σε προσωπικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο, αλλά και τα επιμέρους

επιτεύγματά της, καταδεικνύουν τη **δυναμική της στον τομέα της κοινωνικής καινοτομίας, της εφαρμογής επιτυχημένων πράσινων projects στο αστικό περιβάλλον με βασικό άξονα τη συμμετοχή των πολιτών στο σχεδιασμό**, καθιστώντας την ικανή να αναλαμβάνει και να φέρνει εις πέρας ποικίλα εκπαιδευτικά προγράμματα, ήπιες πράσινες παρεμβάσεις και δημιουργία κοινοτήτων.

ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΣΕ ΝΟΥΜΕΡΑ

1.200
τ.μ. νέων
χώρων πρασίνου

1
Επιστημονική
Δημοσίευση

100+
Αναφορές
σε ΜΜΕ

Η ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ

ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

**ΠΕΡΙΚΛΗΣ
ΧΑΤΖΗΝΑΚΟΣ**

**ΚΑΛΛΙΟΠΗ
ΠΑΣΙΑ**

**ΜΕΡΟΠΗ
ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ**

**ΓΙΩΡΓΟΣ
ΧΑΤΖΗΝΑΚΟΣ**

Η ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΧΑΤΖΗΝΑΚΟΣ
Διευθυντής

ΔΟΜΝΙΚΗ ΒΑΓΙΑΤΗ
Υπεύθυνη Έργων &
Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΠΑΣΙΑ
Νομική Σύμβουλος

ΝΑΓΙΑ ΤΣΕΛΕΠΗ
Υπεύθυνη Κοινοτήτων,
Επιστημονική Συνεργάτιδα

ΕΛΙΝΑ ΜΩΡΑΪΤΟΠΟΥΛΟΥ
Υποστήριξη Διοίκησης &
Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

ΕΥΗ ΤΣΙΑΜΗ
Υπεύθυνη Επικοινωνίας

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Δημήτρης Παπαλούδης

επί πτυχίω
Αρχιτέκτονας Μηχανικός

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

QUANTUM BITS

ЕРГА

FOOD TRAILS

Το 2024 ολοκληρώσαμε τη συνεργασία μας με τον Δήμο Θεσσαλονίκης στο ευρωπαϊκό έργο **“FOOD TRAILS: Διαμορφώνοντας τα βήματα για την υλοποίηση του οδηγού ΔΙΑΤΡΟΦΗ 2030 - αστικές διατροφικές πολιτικές” (Horizon 2020).**

Το FOOD TRAILS ήταν ένα τετραετές έργο, υπό τον συντονισμό της πόλης του Μιλάνου, που στόχευε στη μεταφορά του

οράματος του Milan Urban Food Policy Pact και της στρατηγικής FOOD 2030 της Ε.Ε. προς την **ανάπτυξη ολοκληρωμένων, βιώσιμων αστικών συστημάτων τροφίμων.** Ο Δήμος Θεσσαλονίκης συμμετείχε πιλοτικά μέσα από τρεις άξονες: δράσεις αστικής γεωργίας, τη σύσταση Συμβουλίου Διατροφικής Πολιτικής και την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για τη σχολική κοινότητα.

Στο πλαίσιο αυτό συνεργαστήκαμε με τον Δήμο για την υλοποίηση τριών Πακέτων Εργασίας (WP):

ΠΕ1

Σχεδιασμός και υλοποίηση συμμετοχικών εργαστηρίων για μαθητές/τριες των τριών εκπαιδευτικών βαθμίδων

ΠΕ2

Σχεδιασμός & υλοποίηση συμμετοχικών εργαστηρίων για σχολικές κοινότητες των σχολικών συγκροτημάτων που διαθέτουν φυτεμένα δώματα

ΠΕ3

Εργαστήρια συμμετοχικού σχεδιασμού χώρων αστικής γεωργίας

Η συνεργασία μας επικυρώθηκε με δημόσια σύμβαση απευθείας ανάθεσης (30/08/2023).

Παρακάτω περιγράφονται οι δράσεις των τριών πακέτων εργασίας:

The project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under Grant Agreement n. 101000812

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΕ1 – ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ/ΡΙΕΣ

Στο ΠΕ1 σχεδιάσαμε και υλοποιήσαμε **17 συμμετοχικά εργαστήρια για μαθητές και μαθήτριες** δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου. Με στόχο την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των παιδιών, εξερευνήσαμε θεματικές όπως:

α. βιώσιμη διατροφή και τρόποι παραγωγής τροφής

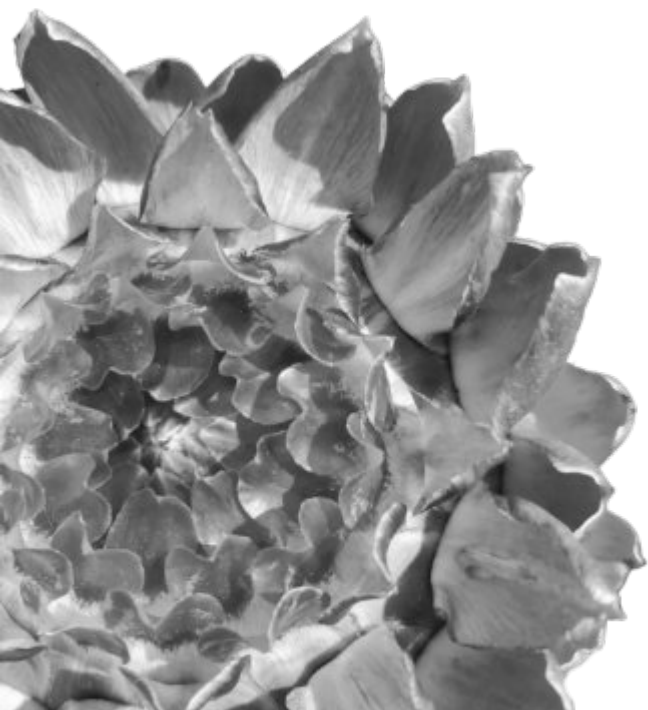
β. το οικολογικό αποτύπωμα των διατροφικών συστημάτων

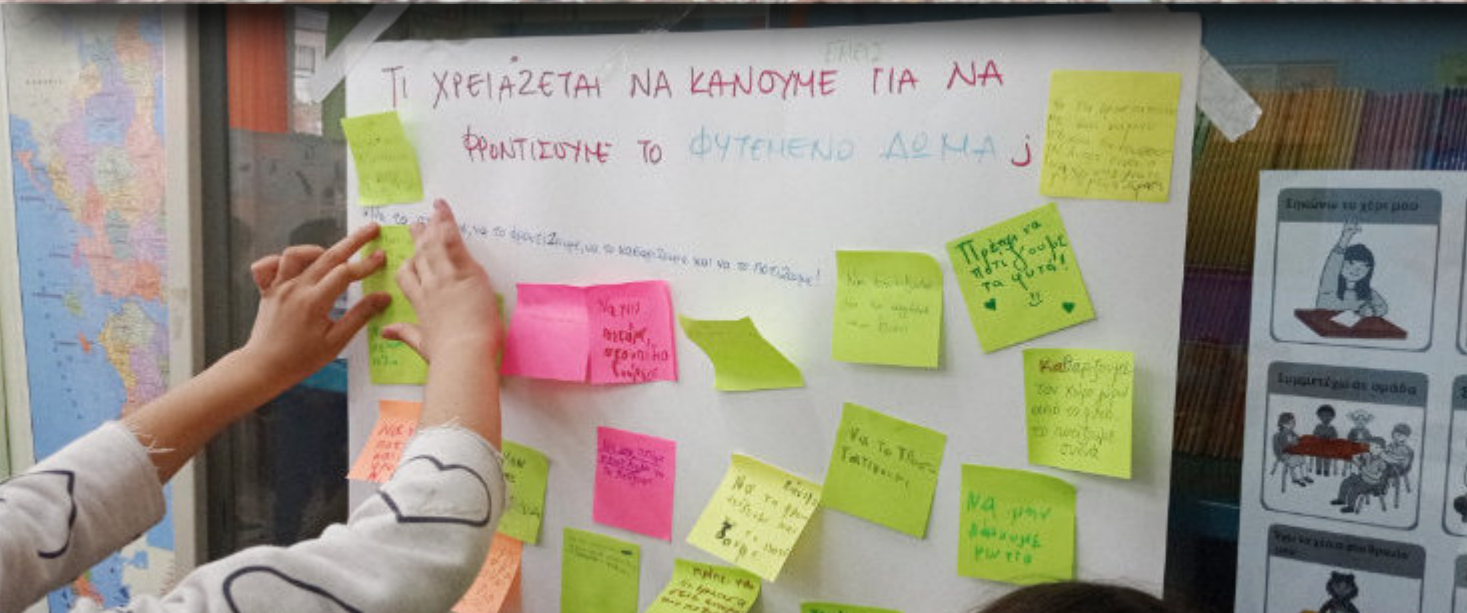
γ. η σπατάλη τροφίμων

δ. ο ρόλος της αστικής γεωργίας στην κλιματική ουδετερότητα και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Τα εργαστήρια πραγματοποιήθηκαν μεταξύ Απριλίου και Μαΐου 2024 σε ποικίλους χώρους αστικής γεωργίας της πόλης — από σχολικούς λαχανόκηπους και φυτεμένα δώματα μέχρι τον αστικό

αμπελώνα. Στόχος μας ήταν οι μαθητές/ριες να εξοικειωθούν με πρακτικές αστικής γεωργίας και να αναγνωρίσουν τη σημασία τους για το διατροφικό και περιβαλλοντικό αποτύπωμα της πόλης.

ΠΕ2 – ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΕ ΦΥΤΕΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΑ

Στο ΠΕ2 υλοποιήσαμε **9 συμμετοχικά εργαστήρια** στα τρία **σχολικά συγκροτήματα** του Δήμου Θεσσαλονίκης που διαθέτουν **προσβάσιμα φυτεμένα δώματα**:

23ο ΓΕΛ

(Κασσάνδρου 17)

11ο Δημοτικό Σχολείο

(Αμαλίας 60)

53ο Δημοτικό Σχολείο

(Στ. Δραγούμη 7–9)

Οι δράσεις απευθύνθηκαν σε ολόκληρες τις σχολικές κοινότητες — μαθητές/ριες, εκπαιδευτικούς και γονείς. **Σε επίπεδο θεματικών, εστίασαμε:**

α. στη βιώσιμη διατροφή και την παραγωγή τροφής στο αστικό περιβάλλον

β. στην αναγνώριση και αξιοποίηση αρωματικών φυτών και βοτάνων

γ. στην καλλιεργητική φροντίδα υφιστάμενων χώρων αστικής γεωργίας με έμφαση στα πράσινα δώματα

Οι θεματικές αυτές αναπτύχθηκαν μέσα από **βιωματικές δράσεις: εργαστήρια οραματικού σχεδιασμού** της σχολικής αυλής, **επισκέψεις και παρατήρηση** στα φυτεμένα δώματα, **εργαστήρια παρασκευής** φυσιικού σαπουνιού και λαδιού, καθώς και **ανοιχτή ενημερωτική εκδήλωση** προς το υπόλοιπο σχολείο.

Με τον τρόπο αυτό επιδιώξαμε την **ουσιαστική υιοθέτηση των πράσινων σχολικών δωματίων** από τις κοινότητες των **σχολείων**, ώστε να αναγνωριστούν και να αξιοποιηθούν ως **χώροι μάθησης, συνεργασίας και περιβαλλοντικής φροντίδας**.

GREEN SUSTAINABLE PATHS (GSP) & ΒΡΩΣΙΜΟ ΔΑΣΟΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ

Το έργο **GREEN SUSTAINABLE PATHS: Connecting school and neighbourhood through the cocreation of a community food forest (GSP)** αποτέλεσε μία από τις σημαντικότερες πρωτοβουλίες μας για το 2024. Σε συνεργασία με τον Δήμο Νεάπολης-Συκεών και τον συνεταιρισμό **cob.gr**, σχεδιάσαμε και υλοποιήσαμε τη δημιουργία του πρώτου αστικού βρώσιμου δάσους στη Θεσσαλονίκη, στην περιοχή του πρώην στρατοπέδου Στρεμπενιώτη. Στόχος μας ήταν η διαμόρφωση ενός **κοινοτικού αστικού αλσουλίου με καρποφόρα δέντρα και φυτά**, το οποίο θα λειτουργεί ως σημείο **σύνδεσης της σχολικής κοινότητας και των κατοίκων με το αστικό πράσινο**.

Το έργο οργανώθηκε γύρω από πέντε βασικούς στόχους:

- 1 **τη δόμηση κοινότητας μεταξύ παιδιών, εκπαιδευτικών, γονέων, πολιτών και δημοτικών υπαλλήλων**
- 2 **την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση της κοινότητας σε πρακτικές περμακουλτούρας, αστικής καλλιέργειας και συλλογικής διαχείρισης περιβαλλοντικών πόρων**
- 3 **την ενίσχυση της ομαδικής κουλτούρας και της συναίνεσης στις διαδικασίες**
- 4 **τη δημιουργία του ίδιου του βρώσιμου δάσους**
- 5 **τη διεξαγωγή εργαστηρίων συμμετοχικού σχεδιασμού για τον καθορισμό των κοινωνικών χρήσεων του χώρου**

Οι δράσεις του έργου οργανώθηκαν σε τρία Πακέτα Εργασίας — Εκπαιδεύσεις, Εργαστήρια Περμακουλτούρας και Δημιουργία του Βρώσιμου Δάσους — και διήρκησαν από τον Δεκέμβριο του 2023 έως τον Απρίλιο του 2024.

ΣΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΑΥΤΟ:

1

υλοποιήσαμε **10 εκπαιδευτικά εργαστήρια** με τους μαθητές, **μαθήτριες και εκπαιδευτικούς** της Α' τάξης του **5ου Γυμνασίου Νεάπολης**

2

συντονίσαμε **2 εργαστήρια συμμετοχικού σχεδιασμού**, ένα με τη **σχολική κοινότητα** και ένα με **κατοίκους, γείτονες/ισσες και χρήστες/τριες του πάρκου**

3

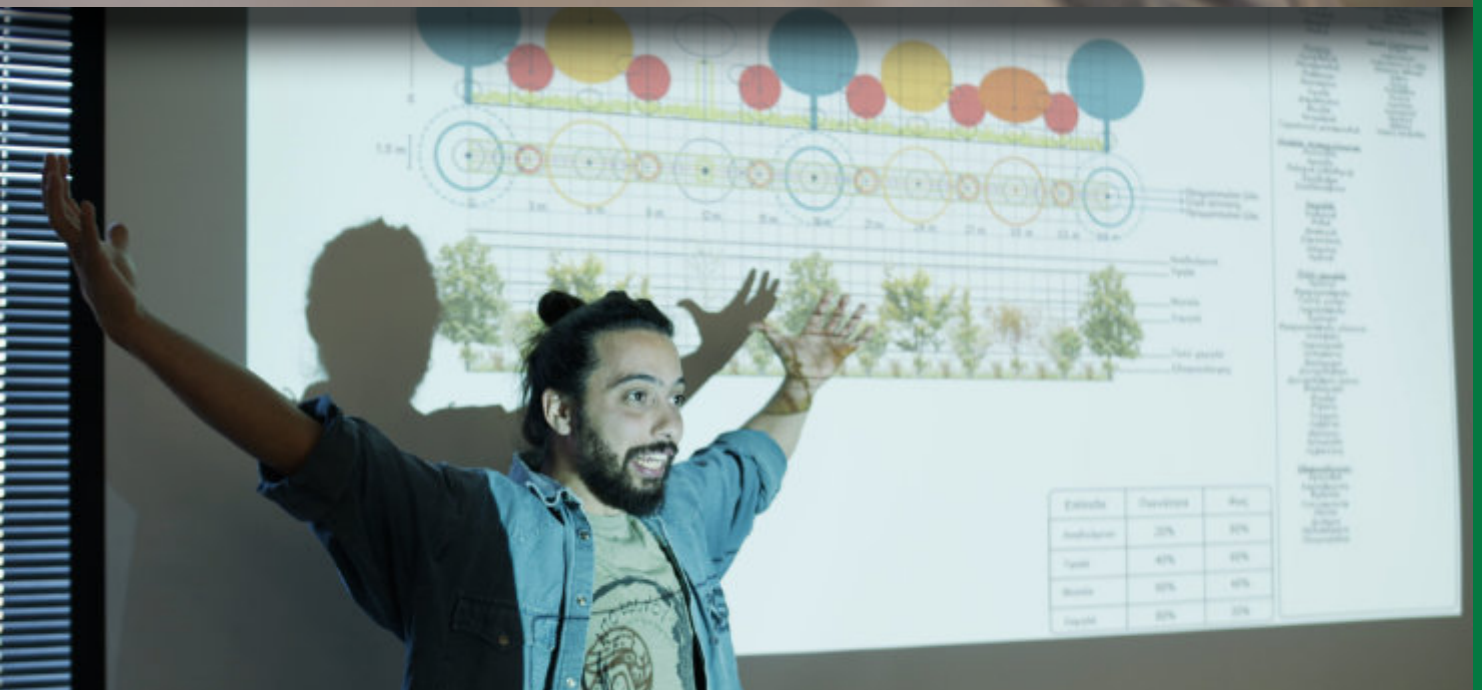
πραγματοποιήσαμε **2 επιμορφωτικές συναντήσεις** με την **Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Νεάπολης-Συκεών**

4

υλοποιήσαμε **εργαστήρια εξοικείωσης και εκπαίδευσης στην περμακουλτούρα** σε συνεργασία με τον συνεταιρισμό **cob.gr**.

GREEN SUSTAINABLE PATHS (GSP) & ΒΡΩΣΙΜΟ ΔΑΣΟΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ

Η κορύφωση του έργου ήρθε τον Μάρτιο του 2024 με τη **δημιουργία του πρώτου αστικού Βρώσιμου Δάσους στην Ελλάδα**, αποτελούμενου από περισσότερα από 700 φυτά και δέντρα σε έκταση μικρότερη των δύο στρεμμάτων.

Το Βρώσιμο Δάσος αποτελεί μια σημαντική **καλή πρακτική** για τα ελληνικά δεδομένα, καθώς προέκυψε μέσα από τη **συνεργασία διαφορετικών κοινοτήτων** — σχολείου, κατοίκων, συλλογικοτήτων και τοπικής αυτοδιοίκησης.

ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

Στα επόμενα βήματά μας περιλαμβάνονται η **συνέχιση της διαβούλευσης με την κοινότητα** για θέματα διακυβέρνησης και η **από κοινού διαμόρφωση πρακτικών φροντίδας και χρήσεων του δάσους**. Παράλληλα, στοχεύουμε το Βρώσιμο Δάσος να λειτουργήσει ως **κόμβος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης**, ανοιχτός στη γειτονιά και στη σχολική κοινότητα.

WONDER Schools

ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΣΕ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΕΡΜΗΣ

Το συγκεκριμένο έργο που υπάγεται στην ομπρέλα του WONDER Schools (“Workshops for Nurturing and Developing Environmental Resilience”) εστίασε στην **ενδυνάμωση των σχολικών κοινοτήτων — παιδιών, γονέων και εκπαιδευτικών — σε ζητήματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και στη συμμετοχική δημιουργία μικρών πράσινων παρεμβάσεων στις σχολικές αυλές.** Μέσα από εβδομαδιαίες συναντήσεις, περιβαλλοντικά παιχνίδια και καλλιτεχνικές δραστηριότητες, καλλιεργήσαμε βιωματικά την εξοικείωση

των μαθητών και μαθητριών με **βασικές έννοιες της οικολογίας, την ενεργή συμμετοχή στη σχολική ζωή και τις συμμετοχικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων.**

Το 2024, με την υποστήριξη και χρηματοδότηση του Δήμου Θέρμης, υλοποιήσαμε εργαστήρια WONDER Schools σε τρεις σχολικές τάξεις των εξής δημοτικών σχολείων: 2ο Δημοτικό Τριλόφου, 2ο Δημοτικό Πλαγιαρίου και 2ο Δημοτικό Θέρμης.

Στόχος μας ήταν να ευαισθητοποιήσουμε τους μαθητές και τις μαθήτριες σε περιβαλλοντικά ζητήματα και να τους εκπαιδεύσουμε σε διαδικασίες συνεργασίας και συναπόφασης μέσα στη σχολική κοινότητα. Οι δράσεις μας περιλάμβαναν:

1 εξοικείωση με περιβαλλοντικά προβλήματα, όπως η ρύπανση και η κλιματική αλλαγή

2 εκπαίδευση για τη σωστή διαχείριση των απορριμμάτων και την ανακύκλωση στο σχολείο

3 έμπρακτη εφαρμογή κυκλικών πρακτικών, από τη λειτουργία κομποστοποιητή έως τη δημιουργία σχολικού λαχανόκηπου

Όλες οι δραστηριότητες στηρίχθηκαν σε **συνεργατικές μεθοδολογίες, στην καλλιέργεια της φαντασίας και της δημιουργικότητας και στη διάχυση της γνώσης σε ολόκληρη τη σχολική κοινότητα.**

Στο 2ο Δημοτικό Τριλόφου, το πρόγραμμα είχε ξεκινήσει από την άνοιξη του 2023 με την **εγκατάσταση κομποστοποιητή στην αυλή.** Την άνοιξη του 2024 περάσαμε στη δεύτερη φάση, που περιλάμβανε τον **συμμετοχικό σχεδιασμό και τη δημιουργία του νέου σχολικού λαχανόκηπου,** αξιοποιώντας το χώμα του κομποστοποιητή. Στο 2ο Δημοτικό Πλαγιαρίου και στο 2ο Δημοτικό Θέρμης, υλοποιήσαμε την πρώτη φάση του προγράμματος, με **έμφαση στην**

εξοικείωση με τις βασικές έννοιες της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της ανακύκλωσης.

Από τον Φεβρουάριο έως τον Ιούνιο του 2024 πραγματοποιήσαμε **7 συναντήσεις με κάθε τάξη, μία ανοιχτή ενημερωτική δράση για όλο το σχολείο και συναντήσεις με τους συλλόγους διδασκόντων.** Η χρονιά ολοκληρώθηκε με **τελικές γιορτές που σχεδίασαν και υλοποίησαν τα ίδια τα παιδιά.**

ΤΕΛΙΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ!

Στο **2ο Δημοτικό Τριλόφου**, τα παιδιά δημιούργησαν μια **περιπλανώμενη δραστηριότητα παιχνίδι**, με φωτογραφίες, κουίζ και παρουσιάσεις από τα δύο χρόνια του προγράμματος, **καταλήγοντας στον «θησαυρό»: τον νέο λαχανόκηπο του σχολείου**, όπου μελέτησαν σπόρους και φύτεψαν μικρά φυτάνια.

Στο **2ο Δημοτικό Πλαγιαρίου**, οργάνωσαν μια μεγάλη **Γιορτή Ανακύκλωσης με σταθμούς παιχνιδιών, γρίφους και κατασκευές**, την οποία επισκέφθηκαν όλες οι τάξεις. Στη γιορτή συμμετείχαν και γονείς με **λιχουδιές και φρούτα**.

Στο **2ο Δημοτικό Θέρμης**, τα παιδιά παρουσίασαν μια **θεατρική παράσταση με θέμα την ανακύκλωση** και έκλεισαν τη δράση με ένα **πικ νικ μηδενικών απορριμμάτων**, σχεδιασμένο για να ευαισθητοποιήσει την ευρύτερη σχολική κοινότητα.

Το **WONDER Schools** συνεχίζει να αποτελεί για εμάς ένα πολύτιμο παράδειγμα του **πώς μικρές συμμετοχικές πράσινες παρεμβάσεις μπορούν να ενισχύσουν τη σχολική ζωή**, να καλλιεργήσουν οικολογική συνείδηση και να δημιουργήσουν χώρο για συνεργασία και φροντίδα μέσα στις σχολικές κοινότητες.

WONDER Summit

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΜΕ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΓΙΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΘΕΡΜΗΣ

Το συγκεκριμένο έργο απευθύνθηκε στους εκπαιδευτικούς των συνεργαζόμενων σχολείων του WONDER Schools (“Workshops for Nurturing and Developing Environmental Resilience”) του Δήμου Θέρμης με στόχο την ενδυνάμωσή τους σε ζητήματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, συμμετοχικών μεθοδολογιών και δημιουργίας σχολικών περιβαλλοντικών έργων.

Στο πλαίσιο του προγράμματος υποστηρίξαμε τις σχολικές κοινότητες με ενημερώσεις και στοχευμένες επιμορφώσεις, που προσαρμόστηκαν στις ανάγκες και στο διαθέσιμο χρόνο των σχολείων, και εστιάσαμε σε εργαλεία συμμετοχικού σχεδιασμού, λήψης αποφάσεων με συναίνεση, ενσωμάτωσης των τεχνών στην εκπαίδευση, καθώς και στη χαρτογράφηση αναγκών και προτάσεων για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Η διάχυση και ανταλλαγή εμπειριών ενισχύθηκε και

μέσα από δράσεις που λειτούργησαν πολλαπλασιαστικά, με τη συμμετοχή γονέων/κηδεμόνων.

Κομβικό σημείο του WONDER Summit αποτέλεσε η ημερήσια επιμορφωτική συνάντηση «Παιδιά – Πόλη – Περιβάλλον: Για ένα πράσινο και συμμετοχικό παρόν στις σχολικές κοινότητες» (Σάββατο 16/11/2024), που πραγματοποιήθηκε στο ΚΕΠΕΑ Θέρμης σε συνεργασία με το Κέντρο Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία Θέρμης, τον Δήμο Θέρμης, τους αρμόδιους φορείς εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και τη Μαμαγαία. Στη συνάντηση παρουσιάσαμε παραδείγματα και εκπαιδευτικό υλικό από τα προγράμματά μας, με θεματικές όπως η βιώσιμη τροφή, οι σχολικοί λαχανόκηποι, η πρόληψη απορριμμάτων και οι πρακτικές προς μηδενικά απόβλητα, και δημιουργήσαμε χώρο διαλόγου και ανταλλαγής ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και συνεργαζόμενους φορείς.

GENDERYARD

Το 2024 υλοποιήσαμε το πρόγραμμα "Genderyard: καλλιεργώντας την ισότητα των φύλων στα δημόσια σχολεία μέσω εκπαιδευτικών εργαστηρίων και δημιουργίας λαχανόκηπων", μια συμμετοχική δράση με σχολικές κοινότητες του Δήμου Θεσσαλονίκης, όπου **συνδέσαμε τη βιώσιμη διατροφή με την κατανόηση των έμφυλων διαστάσεων του αστικού χώρου**. Στόχος μας ήταν να υποστηρίξουμε μαθητές,

μαθήτριες και εκπαιδευτικούς να **αναγνωρίσουν και να αναλύσουν έμφυλες ανισότητες στο σχολικό και γειτονικό περιβάλλον**, και παράλληλα να δημιουργήσουμε **σχολικούς λαχανόκηπους ως σημεία φροντίδας, συνεργασίας και καλλιέργειας της ισότητας**.

Σ' αυτό το πλαίσιο, συνεργαστήκαμε με τρία σχολεία του Δήμου Θεσσαλονίκης:

53ο Δημοτικό Σχολείο
(Γ' τάξη, 12 παιδιά)

41ο Δημοτικό Σχολείο
(Δ' τάξη, 39 παιδιά)

31ο Δημοτικό Σχολείο
(Δ' τάξη, 25 παιδιά)

GENDERYARD

ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ

A

ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΕΜΦΥΛΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Σε κάθε σχολείο υλοποιήσαμε έναν **οικοφεμινιστικό περίπατο** και **δύο εργαστήρια εισαγωγής και αξιολόγησης**. Τα παιδιά εξερεύνησαν τη σχολική αυλή και τη γειτονιά τους, παρατήρησαν πώς ο δημόσιος χώρος επηρεάζει διαφορετικά τα φύλα, συζήτησαν για την έννοια της συμπεριληπτικότητας στον χωρικό σχεδιασμό και αποτύπωσαν τις εμπειρίες τους μέσα από καλλιτεχνικές δημιουργίες.

ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΕΜΦΥΛΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

B

Σε κάθε σχολείο δημιουργήσαμε έναν **σχολικό λαχανόκηπο**, ο οποίος αποτέλεσε πεδίο βιωματικής μάθησης αλλά και συνεργασίας μεταξύ των παιδιών. Η από κοινού φροντίδα του λαχανόκηπου ενίσχυσε την κατανόηση της ισότητας των φύλων ως μια διαδικασία που καλλιεργείται καθημερινά. Η βιωσιμότητα των κήπων υποστηρίχθηκε και από προηγούμενες δράσεις του FOOD TRAILS, μέσα από τις οποίες τα παιδιά είχαν ήδη εξοικειωθεί με τον κύκλο ζωής των φυτών, τα σπορεία και τις βασικές καλλιεργητικές πρακτικές.

Γ

ΓΙΟΡΤΗ ΜΑΘΗΣΗΣ – ΔΡΑΣΗ ΔΙΑΧΥΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Οι δράσεις ολοκληρώθηκαν με μια **ανοιχτή εκδήλωση στο Δημαρχείο Θεσσαλονίκης, όπου παρουσιάσαμε τα καλλιτεχνικά έργα, τα κολάζ και τις φωτογραφίες των παιδιών**. Η εκδήλωση λειτούργησε ως συλλογικός χώρος αναστοχασμού και γιορτής, αναδεικνύοντας πώς η βιώσιμη διατροφή και η αστική γεωργία μπορούν να αποτελέσουν γέφυρες για την καλλιέργεια της ισότητας και της συμπερίληψης στο σχολικό περιβάλλον.

Η συμμετοχή της οργάνωσης Μαμαγαία και η υλοποίηση του έργου της Genderyard, υποστηρίζονται από το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Fondation Chanel, στο πλαίσιο του Προγράμματος Ενδυνάμωσης Φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ισότητας των φύλων.

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται ανήκουν μόνο στον/στους συντάκτη/ες και δεν αντανakλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες του ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ και του FOUNDATION CHANEL. Το ΙΔΡΥΜΑ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ και το FOUNDATION CHANEL δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνα γι' αυτές.

ACCTING- FOOD4SCHOOLS

Το 2024 ολοκληρώσαμε το **ευρωπαϊκό έργο ACCTING**, το οποίο στόχευσε στην παραγωγή γνώσης και καινοτομιών για την υποστήριξη αλλαγών συμπεριφοράς προς μια δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

Ως ένας από τους δέκα πιλοτικούς φορείς

του προγράμματος, στη Μαμαγαία υλοποιήσαμε το **ACCTING-Food4Schools**, ένα έργο που επιδίωξε να καταγράψει και να διαμορφώσει τις **διαδικασίες** που απαιτούνται για την εφαρμογή της στρατηγικής **EU Farm to Fork** στα σχολεία της Κεντρικής Μακεδονίας.

ΒΑΣΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΕΡΓΟΥ

1

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Ολοκληρώσαμε μια εκτενή καταγραφή του συστήματος τροφοδοσίας και σίτισης των σχολείων της Κεντρικής Μακεδονίας, χαρτογραφώντας προκλήσεις, περιορισμούς και δυνατότητες αλλαγής.

ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΡΟΦΗ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

2

Σε συνεργασία με υπηρεσίες των Δήμων που συνδέονται με την τροφοδοσία και τον επιχειρησιακό τους σχεδιασμό, **διαμορφώσαμε και ολοκληρώσαμε ένα Τοπικό Σχέδιο Δράσης (ΤΣΔ)**. Για τη διαμόρφωση του ΤΣΔ υλοποιήσαμε **συμμετοχικά εργαστήρια** με μαθητές/ριες, εκπαιδευτικούς, διοικητικές υπηρεσίες, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και εμπλεκόμενα συλλογικά όργανα. Το ΤΣΔ μπορεί να αποτελέσει τη βάση και το εργαλείο προτάσεων για τη βιώσιμη διατροφική μετάβαση των σχολείων.

3

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

Αναπτύξαμε έναν οδηγό με εκπαιδευτικές προτάσεις για την ευαισθητοποίηση των σχολικών κοινοτήτων γύρω από ζητήματα παραγωγής και κατανάλωσης τροφής καθώς και διάφορα θεματικά ζητήματα που σχετίζονται με τα (δια)τροφικά συστήματα και πρακτικές.

ACCTING- FOOD4SCHOOLS

ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Συμμετοχικό εργαστήριο με μαθητές/ριες και εκπαιδευτικούς δημοτικών σχολείων και γυμνασίων της Θεσσαλονίκης: Τα παιδιά χαρτογράφησαν και αξιολόγησαν τις διατροφικές τους συνήθειες και οραματίστηκαν ένα σχολείο που προωθεί τη βιώσιμη διατροφή, ενώ οι εκπαιδευτικοί ανέδειξαν προβλήματα και ανάγκες του ισχύοντος συστήματος τροφοδοσίας και διερεύνησαν ρεαλιστικές λύσεις.

Χαρτογράφηση ενδιαφερόμενων ομάδων και συνεντεύξεις, μέσα από τις οποίες συγκεντρώσαμε δεδομένα για τις καθημερινές πρακτικές, τις δυσκολίες και τις ανάγκες των ανθρώπων που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την τροφή στα σχολεία.

Συμμετοχικό εργαστήριο με πολιτικούς και διοικητικούς εκπροσώπους από τους Δήμους Θεσσαλονίκης, Νεάπολης-Συκεών και Θέρμης, καθώς και από τη Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ΠΕ Δυτικής Θεσσαλονίκης, με παράλληλη συμμετοχή του ειδικού συνεργάτη του Δημάρχου Τρικκαίων, Χάρη Καλλιάρη, και τον εθνοβοτανολόγο Παύλο Γεωργιάδη. Το εργαστήριο εστίασε στην καταγραφή των δυνατοτήτων προσαρμογής των συστημάτων τροφοδοσίας των δημόσιων σχολείων σε υγιεινά και βιώσιμα πρότυπα.

ACCTING- FOOD4SCHOOLS

ΤΟΠΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

Με την ολοκλήρωση των συμμετοχικών εργαστηρίων και της ερευνητικής διαδικασίας, διαμορφώσαμε το τελικό **Τοπικό Σχέδιο Δράσης**, το οποίο παραδώσαμε στις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου Θεσσαλονίκης και στο Συμβούλιο Διατροφικής Πολιτικής ώστε να ενσωματωθεί στην επόμενη φάση πολιτικού σχεδιασμού και λήψης αποφάσεων. Το ΤΣΔ συνοδεύεται από τις απαραίτητες **τεχνικές και λειτουργικές προτάσεις για την προώθηση της βιώσιμης τροφής** στις σχολικές δομές της περιοχής.

"FOOD4SCHOOLS TOOLKIT"

Μέσα από το έργο γεννήθηκε το **"FOOD4SCHOOLS TOOLKIT"**, ένας εκπαιδευτικός οδηγός για την **εξοικείωση μαθητών και μαθητριών και ολόκληρης της σχολικής κοινότητας με τη βιώσιμη (δια)τροφή**.

Ο οδηγός είναι διαθέσιμος στην ηλεκτρονική βιβλιοθήκη (<https://mamagea.gr/library>) της Μαμαγαία και απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς που διδάσκουν σε τάξεις Δημοτικού. Μπορεί να διαβαστεί/αξιοποιηθεί από μαθητές/τριες Ε' και πάνω, γονείς & κηδεμόνες, εκπαιδευτικούς άλλων βαθμίδων και άλλους εκπαιδευτικούς φορείς.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΠΑΡΚΟΥ ΚΟΔΡΑ

Την άνοιξη του 2024 ξεκινήσαμε μια νέα συνεργασία με την **Αντιδημαρχία Περιβάλλοντος του Δήμου Καλαμαριάς**, με στόχο τη διαμόρφωση της Κοινότητας του Πάρκου Κόδρα. Το εγχείρημα αυτό επιδίωξε να δημιουργήσει έναν ανοιχτό χώρο συνάντησης, ανταλλαγής και συνεργασίας μεταξύ κατοίκων, συλλογικοτήτων και χρηστών του πάρκου, προωθώντας ήπιες περιβαλλοντικές παρεμβάσεις και κοινές χρήσεις του δημόσιου χώρου.

Στη Μαμαγαία, σχεδιάσαμε και υλοποιήσαμε **συμμετοχικές δράσεις** στις οποίες κάτοικοι της περιοχής είχαν τη δυνατότητα να γνωριστούν καλύτερα, να εκφράσουν ανάγκες και προτάσεις, να συνδιαμορφώσουν ιδέες και να εξοικειωθούν με διαδικασίες συλλογικής λήψης αποφάσεων. **Στόχος μας ήταν να ενισχύσουμε την κοινή φροντίδα για το πάρκο και να θέσουμε τις βάσεις για μια ενεργή κοινότητα γύρω από το Κόδρα.**

ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1

ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ & ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΔΡΑ

περπατήσαμε το πάρκο μαζί με κατοίκους και συλλογικότητες, καταγράφοντας εμπειρίες, σημεία ενδιαφέροντος και ανάγκες.

ΠΟΛΥ-ΔΡΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

2

συντονίσαμε ένα σύνολο ανοιχτών δράσεων με στόχο την αποστολή ενός ηχηρού μηνύματος για το περιβάλλον, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος.

3

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΩΝ

συγκεντρώσαμε μέλη της ευρύτερης ομάδας για το Κόδρα, με σκοπό τον προγραμματισμό των δράσεων που θα ακολουθούσαν από τον Σεπτέμβριο.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΠΑΡΚΟΥ ΚΟΔΡΑ

Κατά τη διάρκεια αυτής της πρώτης φάσης, καλλιεργήσαμε μια **κοινότητα που έμαθε να ανταλλάσσει ιδέες, να μοιράζεται τον χώρο και να συνεργάζεται για το κοινό όφελος ενός δημόσιου πράσινου χώρου**. Μέσα από τις συναντήσεις και τις δράσεις μας, αναδείξαμε τη **σημασία της συμμετοχής των πολιτών στη φροντίδα και στη διαμόρφωση του Πάρκου Κόδρα**.

Στα επόμενα βήματά μας, σε συνεργασία με τον Δήμο Καλαμαριάς, σχεδιάσαμε — για το διάστημα Σεπτεμβρίου–Οκτωβρίου 2024 —

μια **σειρά δράσεων αφιερωμένων στο πάρκο και στην κοινότητά του**. Οι δράσεις αυτές περιλάμβαναν ανοιχτές συζητήσεις, προβολές ταινιών σε συνεργασία με το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, λέσχη ανάγνωσης, παιδικές δραστηριότητες, εργαστήρια χαρτογράφησης και φυτεύσεων, καθώς και άλλες συμμετοχικές πρωτοβουλίες με στόχο την περαιτέρω ενεργοποίηση των κατοίκων και την ανάδειξη του Πάρκου Κόδρα ως ζωντανού και συμπεριληπτικού δημόσιου χώρου.

Διαβάστε την τελική έκθεση αναφοράς του έργου εδώ:
https://mamagea.gr/files/library/library_23_file_20260616133826_docxpdf.pdf

IMPACT Day

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Deloitte

Το 2024 συνεργαστήκαμε με τη Deloitte στο πλαίσιο του ετήσιου Impact Day της εταιρείας, υλοποιώντας μια μεγάλη περιβαλλοντική δράση για την Ημέρα της Γης (22/04). Μαζί με εθελοντές και εθελόντριες της Deloitte, στο θερμοκήπιο Τρελή Ροδιά ΚοινΣΕπ Ένταξης στη Λακκιά Θεσσαλονίκης, **δημιουργήσαμε περισσότερες από 6.000 σποροβόμβες με στόχο την ενίσχυση της βιοποικιλότητας και το πρασίνισμα αστικών και περιφερειακών περιοχών.**

Η δράση αποτέλεσε μια ευκαιρία για συλλογική συμμετοχή, περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των εργαζομένων της Deloitte μέσω μιας βιωματικής και ουσιαστικής διαδικασίας.

MOMus - Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης - Συλλογή Κωστάκη

Στο πλαίσιο του Μνημονίου Συνεργασίας μας με τον Μητροπολιτικό Οργανισμό Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης (MOMus), συμμετείχαμε στον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Μουσείων στις 18 Μαΐου 2024 με μια δράση στο MOMus-Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης – Συλλογή Κωστάκη.

Υλοποιήσαμε το εργαστήριο «Αυτό το κάτι στην αυλή», σε συνεργασία με την εκπαιδευτική ομάδα του MOMus (MOMus Learn – Εκπαιδευτικές δράσεις) και με τη συμμετοχή παιδιών και ενηλίκων από το παιδαγωγικό εγχείρημα Το Μικρό Δέντρο που θα γίνει δάσος. Στόχος της δράσης ήταν η **ενίσχυση των κοινοτήτων και των ανθρώπινων δικτύων μέσα στο μουσειακό περιβάλλον, μέσα από μια βιωματική διαδικασία δημιουργίας, αλληλεπίδρασης και κοινής εξερεύνησης του χώρου.**

Πειραματικό Σχολείο Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Στο Πειραματικό Σχολείο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΠΣΠΘ) υλοποιήσαμε ένα **πρόγραμμα ευαισθητοποίησης, εκπαίδευσης και ενεργοποίησης της σχολικής κοινότητας** — παιδιών, εκπαιδευτικών και γονέων — γύρω από **ζητήματα βιώσιμης διατροφής**. Στόχος μας ήταν η **γνωριμία με βασικές έννοιες και πρακτικές της αειφορίας** που σχετίζονται με την τροφή, η **καλλιέργεια οικολογικής σκέψης και πράξης** και η **ενθάρρυνση συμμετοχικών πρωτοβουλιών** μέσα στη σχολική καθημερινότητα.

Από τον Οκτώβριο 2023 έως τον Ιούνιο 2024 υλοποιήσαμε μια **σειρά συναντήσεων και εργαστηρίων, τα οποία σχεδιάσαμε σε στενή συνεργασία με τη σχολική κοινότητα.**

Ξεκινήσαμε με **συζητήσεις και καταγραφή αναγκών σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς**, πραγματοποιήσαμε **επιμορφωτικές δράσεις** και εργαστήκαμε συλλογικά πάνω σε ιδέες και προτάσεις μέσα από διαδικασίες brainstorming και **διαμορφώσαμε εργαστήρια** που ανταποκρίνονταν στις ανάγκες, τις επιθυμίες και τις ιδέες των παιδιών. Συγκεκριμένα, οι δράσεις περιελάμβαναν:

εξοικείωση με τα βότανα μέσω πολυαισθητηριακών δραστηριοτήτων και παιχνιδιών, συμμετοχικά εργαστήρια για την τροφή, προσαρμοσμένα στις ηλικιακές ομάδες

εισαγωγή στην καλλιέργεια της τροφής, φύτευση σπόρων και φροντίδα σπορόφυτων

επίσκεψη στον Αστικό Αμπελώνα του Δήμου Θεσσαλονίκης

διοργάνωση zero-waste πικ νικ με γονείς και παιδιά

συλλογική χαρτογράφηση της σχολικής αυλής για τον σχεδιασμό φυτεύσεων και τη δημιουργία λαχανόκηπων

Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με τη **δημιουργία του σχολικού λαχανόκηπου** και μια **μεγάλη γιορτή μάθησης**, όπου φυτέψαμε βότανα, φρούτα και λαχανικά, και παρουσιάσαμε φωτογραφίες, καλλιτεχνικά έργα και εικαστικές δημιουργίες των παιδιών που αποτύπωναν τη συνολική πορεία του προγράμματος.

Women Do Business

Στο πλαίσιο του προγράμματος επιχειρηματικότητας «Βρες την ηγέτιδα μέσα σου» που σχεδιάζει και υλοποιεί η ομάδα του Women Do Business, υλοποιήσαμε το εργαστήριο «**Women Go Greener: Πράσινη – Κοινωνική επιχειρηματικότητα & αστικές ιστορίες σύνδεσης με τη φύση**» στο οποίο συμμετείχαν 45 ωφελούμενες.

Στόχος του εργαστηρίου ήταν να αναδείξουμε τις **δυνατότητες της πράσινης και κοινωνικής επιχειρηματικότητας**, να μοιραστούμε **εργαλεία και πρακτικές που μπορούν να στηρίξουν νέες ή υφιστάμενες επιχειρηματικές**

πρωτοβουλίες, και να εξερευνήσουμε τρόπους με τους οποίους **η επαφή με το αστικό φυσικό περιβάλλον μπορεί να αποτελέσει πηγή έμπνευσης, ενδυνάμωσης και δημιουργικότητας για τις γυναίκες που συμμετείχαν.**

Μέσα από **βιωματικές ασκήσεις, παραδείγματα και συζήτηση**, ενισχύσαμε τον διάλογο γύρω από την **οικολογική συνείδηση, την κοινωνική καινοτομία και τη σχέση της επιχειρηματικότητας με τη φροντίδα του τόπου και της κοινότητας**

SQUARE SIGMA

Τους τελευταίους μήνες του 2024 συνεργαστήκαμε με την εταιρεία SQUARE SIGMA, παρέχοντας **υπηρεσίες εκπαίδευσης προσωπικού σε θέματα Βιώσιμης Ανάπτυξης**. Στόχος της συνεργασίας ήταν η **ενίσχυση της γνώσης και της πρακτικής ετοιμότητας των εργαζομένων γύρω από βασικές έννοιες και σύγχρονες προσεγγίσεις της βιωσιμότητας**, μέσα από εργαλεία εκπαίδευσης ενηλίκων και συμμετοχικές μεθόδους μάθησης.

Στο πλαίσιο αυτό, **σχεδιάσαμε και υλοποιήσαμε εκπαιδευτικά εργαστήρια, προσαρμοσμένα στις ανάγκες της ομάδας**, με έμφαση στην κατανόηση του πλαισίου της βιώσιμης ανάπτυξης και στη

σύνδεσή του με τον τρόπο που οργανώνεται και λειτουργεί μια σύγχρονη επιχείρηση. Η συμβολή μας περιλάμβανε την **προετοιμασία των συνεδριών, την ανάπτυξη και παράδοση εκπαιδευτικού υλικού, καθώς και τον συντονισμό της μαθησιακής διαδικασίας με τρόπο βιωματικό και διαδραστικό.**

Η συνεργασία αυτή ενίσχυσε τον εσωτερικό διάλογο γύρω από τη βιωσιμότητα και συνέβαλε στη δημιουργία κοινής βάσης γνώσης, ώστε τα στελέχη να μπορούν να αναγνωρίζουν προτεραιότητες και να υποστηρίζουν πιο υπεύθυνες πρακτικές στον οργανισμό.

ΜΝΗΜΟΝΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ-ΣΥΚΕΩΝ

Υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του **Δήμου Νεάπολης-Συκεών και της Μαμαγαία για την υλοποίηση του έργου Green Sustainable Paths και τη δημιουργία Βρώσιμου Δάσους στον Δήμο**. Τα δύο μέρη συμφώνησαν σε μια ολοκληρωμένη συνεργασία από τον Σεπτέμβριο 2023 έως και τον Απρίλιο 2024, που περιλάμβανε **διασύνδεση** σχολικής κοινότητας και κατοίκων, **εκπαίδευση** σε πρακτικές περμαουλτούρας

και αστικής καλλιέργειας, **συμμετοχικό σχεδιασμό και εκπόνηση μελέτης εφαρμογής**, καθώς και δράσεις επικοινωνίας και διάχυσης. Ο Δήμος δεσμεύτηκε να διαθέσει έως 3.000 τ.μ. γης, τεχνική υποστήριξη, προσωπικό και εργαλεία ενεργοποίησης της κοινότητας, ενώ η Μαμαγαία ανέλαβε δωρεάν εργαστήρια, τη μελέτη αρχιτεκτονικής τοπίου, φυτικό υλικό και εξοπλισμό, συντονισμό των εμπλεκόμενων και τεχνική υποστήριξη για τη φύτευση.

MOMus ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του **MOMus και της Μαμαγαία**. Τα δύο μέρη συμφώνησαν στη **μεταφορά τεχνογνωσίας** για θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και κυκλικής οικονομίας με **σεμινάρια κατάρτισης προς τα στελέχη και τους εργαζομένους του MOMus**, με **περιβαλλοντικές εκδηλώσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης** (π.χ. ευαισθητοποίηση για την διαχείριση απορριμμάτων, σύνδεση με

τη φύση και την τέχνη, περμαουλτούρα και ζωή στην πόλη κ.α.), με **καλλιτεχνικές εκδηλώσεις** στη θεματική της κλιματικής κρίσης και πολλούς άλλους τρόπους.

Το MoMus πρωτοπορεί καθώς έχει καταρτίσει Στρατηγική για την Κλιματική Κρίση ήδη από το 2023 και η συμφωνία μας ανοίγει ένα ευρύ πεδίο πράσινων συνεργασιών!

**ΠΟΥ ΒΡΕΘΗΚΕ Η
ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ ΤΟ
2024**

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ – ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ – ΦΕΣΤΙΒΑΛ

22/03

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΝΕΡΟΥ

Συμμετοχή στη δράση «Ραντεβού στις Βρύσες» σε συνεργασία με Greenpeace, Δήμο Θεσσαλονίκης, ΕΥΑΘ και συλλογικότητες, με δραστηριότητες ευαισθητοποίησης για την αξία του νερού.

21/04

ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΘΕΜΑ «ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΡΑΣΙΝΟ ΜΕΛΛΟΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ;»

Εισήγηση του Περικλή Χατζηνάκου (Χώρος Πολιτισμού Ισλαχανέ – Parallaxi / Θεσσαλονίκη Αλλιώς).

24-26 /04

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

Συμμετοχή με περίπτερο, βιωματικά εργαστήρια για μαθητές/τριες στο πλαίσιο του Food Trails.

26/04

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.

17/05

“ΕΜΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΡΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ”

Συμμετοχή σε δράση για την προστασία του νερού ως δημόσιου αγαθού, σε διοργάνωση του Σωματείου Εργαζομένων ΕΥΑΘ & του δικτύου "SOSτε το Νερό".

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ – ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ – ΦΕΣΤΙΒΑΛ

19/05

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Συντονισμός της βιβλιοπαρουσίασης “Παιδί, πόλη και σχεδιασμός” της Γαρυφαλλίας Κατσαβουνίδου.

24-26
/05

ΓΙΟΡΤΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Εισήγηση του Περικλή Χατζηνάκου για έργα της οργάνωσης και το Βρώσιμο Δάσος.

19/05

ΔΕΙΠΝΟ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ ΣΤΗ ΣΒΩΛΟΥ

Συμμετοχή στη δράση γειτονιάς για τον δημόσιο χώρο και την κοινότητα

ΣΥΝΕΔΡΙΑ – ΗΜΕΡΙΔΕΣ – ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ & ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

23-24
/01

ACCTING FOOD4SCHOOLS, ΡΩΜΗ

Συμμετοχή σε διεθνή συνάντηση έργου και συνδιαμόρφωση της μεθόδου μέτρησης αντικτύπου.

13/03

**PEER LEARNING VISIT, FOOD TRAILS
(ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)**

Παρουσίαση των αποτελεσμάτων του συμμετοχικού σχεδιασμού στο Πάρκο Δόξας από τους Νάγια Τσελεπή και Περικλή Χατζηνάκο.

14/05

**ΗΜΕΡΙΔΑ ΔΗΜΟΥ ΘΕΡΜΗΣ (WONDER
SCHOOLS & WONDER SUMMIT)**

Παρουσίαση αποτελεσμάτων των δύο έργων.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ – ΗΜΕΡΙΔΕΣ – ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ & ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

03/07

**ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟ
«ΚΟΚΚΙΝΟ 91.4»**

Η Ελίνα Μωραϊτοπούλου παρουσιάζει το έργο και τις δράσεις της Μαμαγαία στο ζήτημα της σύνδεσης του δημόσιου σχολείου με τη βιώσιμη (δια)τροφή.

10/07

**ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ INNOVATUR**

Η Ελίνα Μωραϊτοπούλου συμμετέχει ως ομιλήτρια εκπροσωπώντας τη Μαμαγαία στο διαδικτυακό εργαστήριο του προγράμματος όπου παρουσιάζονται ευρήματα της έρευνας για την κοινωνική καινοτομία και τα θεσμικά εργαλεία που την προάγουν. Στην εκδήλωση συμμετέχουν επίσης εκπρόσωποι δημοτικών αρχών Αθήνας και Θεσσαλονίκης καθώς και ερευνητικές ομάδες του έργου.

16/11

**ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ “ΠΑΙΔΙΑ –
ΠΟΛΗ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ”**

Η Ελίνα Μωραϊτοπούλου παρουσιάζει το έργο και τις δράσεις της Μαμαγαία στο ζήτημα της σύνδεσης του δημόσιου σχολείου με τη βιώσιμη (δια)τροφή.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙΣ – ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΟΜΑΔΑΣ

20/10

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΠΕΡΜΑΚΟΥΛΤΟΥΡΑ (COB, ΝΕΣΣΩΝΑΣ ΛΑΡΙΣΑΣ)

Τριήμερη εντατική κατάρτιση της ομάδας της Μαμαγαία σε αναγεννητικές πρακτικές, αγροδασοπονία, εδαφολογία και διαχείριση νερού στο πλαίσιο του έργου Genderyard.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

10/26

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ THALES II

Η Μαμαγαία αξιολογήθηκε με:

στον Πυλώνα **Περιβάλλον & Πολιτική Προστασία**

στον Πυλώνα **Εκπαίδευση**

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΔΗΜΩΝ & ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ

31/10

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Παρουσίαση δράσεων που αναδεικνύουν τις σχολικές αυλές ως δημόσιους χώρους ισότητας, συμπερίληψης και κλιματικής ουδετερότητας.

05/10

TEDxAthens 2024

Συμμετοχή του Περικλή Χατζηνάκου στο πάνελ “Athens for Athenians” του TEDxAthens 2024

05/10

KIDOT FESTIVAL

Βιωματικό εργαστήριο «Η διαδρομή του φαγητού μας από το χωράφι στο ράφι».

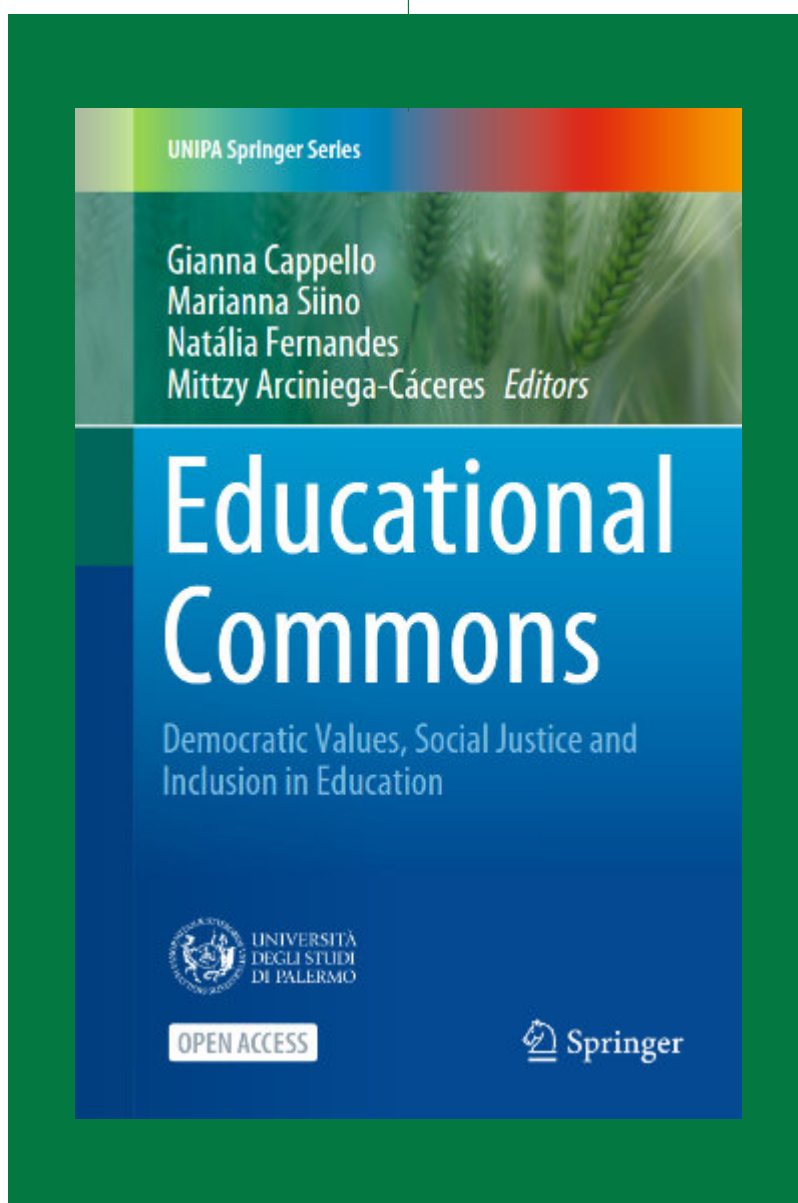

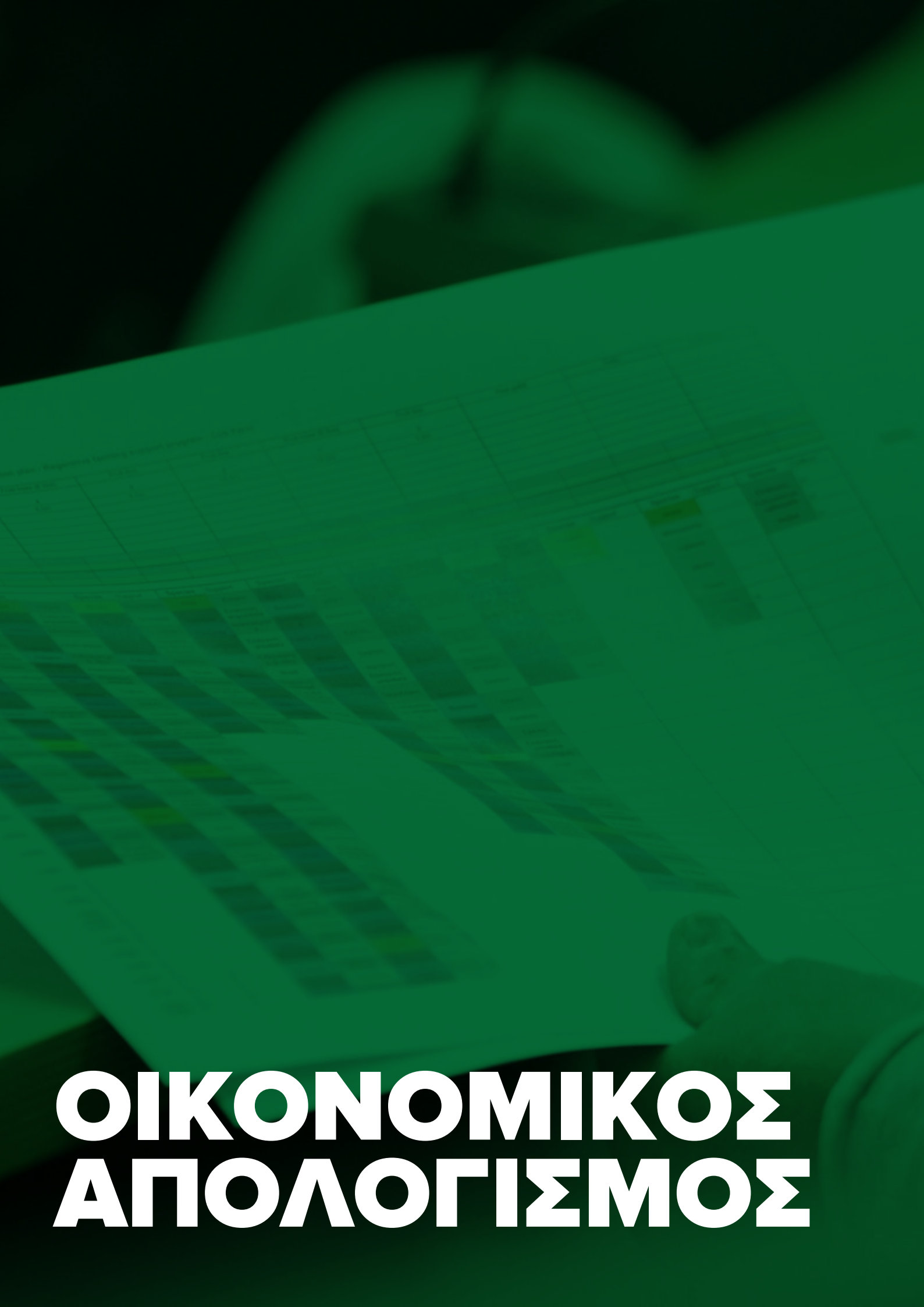

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Pechtelidis, Y., Chronaki, A., & Tselepi, N. (2024). Democratic nowtopias from the educational commonsense in Greece. In G. Cappello, M. Siino, N. Fernandes, & M. Arciniega-Cáceres (Eds.), *Educational commons: Democratic values, social justice and inclusion in education* (pp. 175–194). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-51837-9_10

Η παραπάνω δημοσίευση αφορά στη **μελέτη περίπτωσης της Μαμαγαία στο 14ο Λύκειο Θεσσαλονίκης** που υλοποιήθηκε το 2023 **στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος SMOOTH για τα εκπαιδευτικά κοινά.**

A person's hands are visible at the top and bottom right, holding a large sheet of paper. The paper contains a financial table with multiple columns and rows of data, including some highlighted cells. The entire image is overlaid with a semi-transparent green filter.

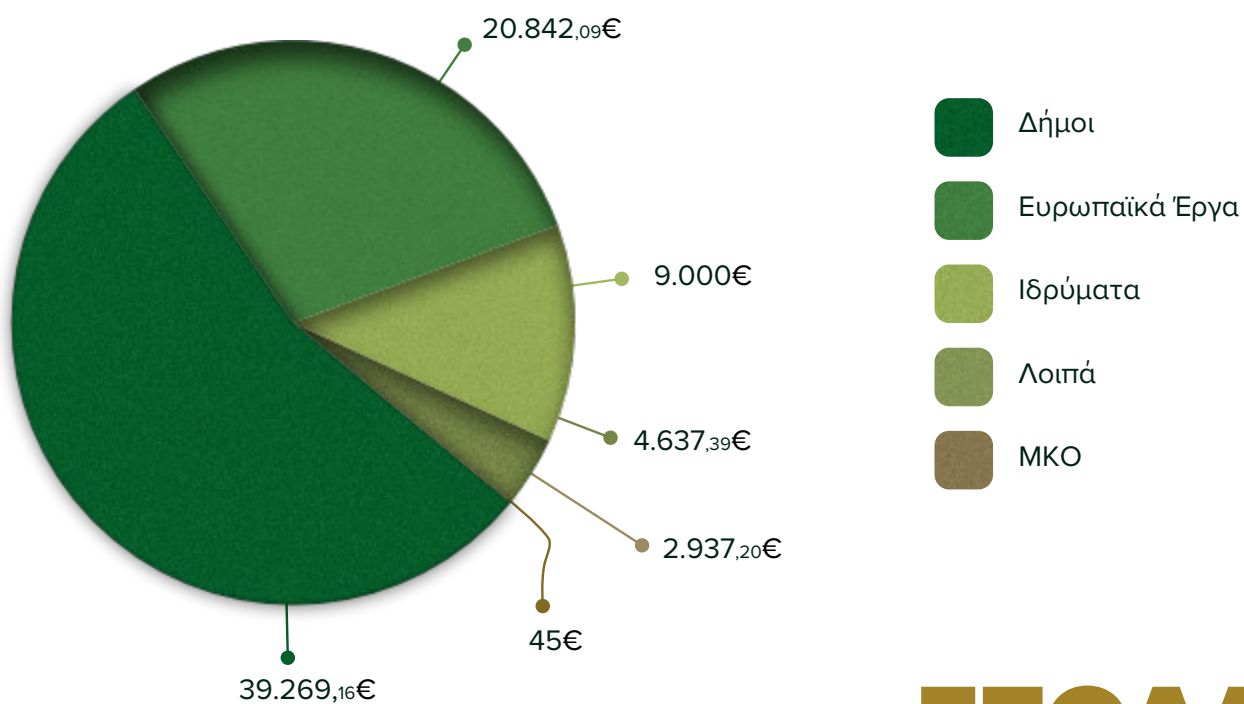
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Τα οικονομικά δεδομένα της Οργάνωσης σε σύγκριση με την περίοδο 2023, το 2024 κατέγραψαν αύξηση:

↑ **26%**

ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

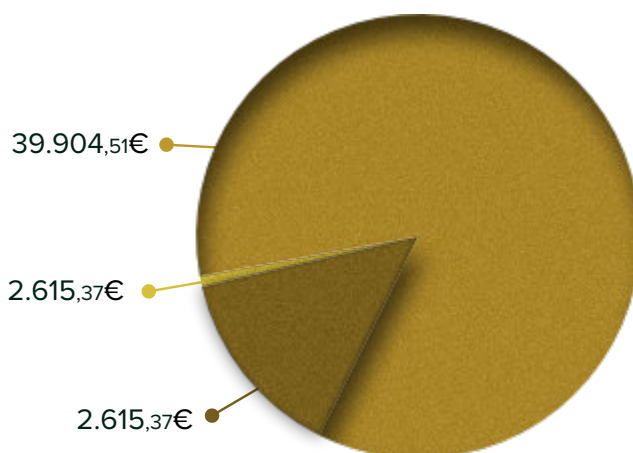
Συνολικά έσοδα: **72.093,45 €**

ΕΞΟΔΑ

Συνολικά έξοδα: **72.104,41 €**

- Αμοιβές Συνεργατών
- Λοιπά Έξοδα
- Πάγια

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΑΝ ΤΟ ΕΡΓΟ ΜΑΣ ΤΟ 2024

Συγκέντρωση/Επεξεργασία Δεδομένων: Ελίνα Μωραϊτοπούλου
Επιμέλεια/Διορθώσεις: Περικλής Χατζηνάκος
Σχεδιασμός: Εύη Τσιάμη

mamagea

Περιβαλλοντική Οργάνωση Μαμαγαία ΑΜΚΕ
Mamagea AMKE

Επικοινωνία:

✉ info@mamagea.gr ☎ 2310 891 364

📍 Αλεξάνδρου Σβώλου 45, Θεσσαλονίκη, ΤΚ 54621

👤 Περικλής Χατζηνάκος, Νόμιμος Εκπρόσωπος

ΑΦΜ: 090225861